

Indhold

MAN KAN PLANLÆGGE REJSEN...
- et ord fra redaktøren

ET ORD FRA FORMANDEN

MØDE MED STYRELSEN FOR UNDERVISNING OG KVALITET

EFTERÅRET/VINTEREN 2020 I LS

DEBATTEN

DET KVANTIFICEREDE MENNESKE

KORT NYT

KALENDER

Man kan planlægge rejsen - men ikke oplevelsen

Som 14årig var jeg med min klasse i Tyrkiet. 11 elever og to lærere. Med tog fra Skagen til København og med det bulgarske luftfartsselskab Malev fra København, via Sofia, til Istanbul. Derfra med bus til Trabzon - en havneby ved Sortehavets kyst ca. 1000 kilometer inde i landet. I Trabzon skulle vi blandt andet finde vores eget praktiksted, tage på skolebesøg og virksomhedsbesøg, interviewe lokale - og føre daglig logbog over det hele.

Alt var planlagt og tilrettelagt og lokalavisen var, sammen med forældre og søskende, med på stationen i Skagen og dokumenterede vores afgang. Der var flag og afskedstårer og et lille døgn senere var der igen tårer da vi sad i det vi oplevede som en udtjent flyver under stærk turbulens med stewardesser der ikke talte engelsk. Det stod der ikke noget om i planerne.

Der stod heller ikke noget om at Istanbul var kæmpe-kæmpestor og fyldt med dufte og larm og adfærdsformer vi aldrig havde kunnet forestille os. Og der stod slet intet i planerne om, at Trabzon absolut ikke var den perle på sortehavskysten som vi hjemmefra havde fået indtrykket af og forestillet os. Her var ingen palmer og sandstrande. Til gengæld var den endnu mere fremmed end Istanbul og bl.a. fyldt med modne kvinder med hår i pikante farver, nedringet velour og et særligt blik i øjnene. Vi lærte at de fleste kom fra det tidligere Sovjetunionen og var kommet til i håb om et bedre liv. Flere af kvinderne arbejdede på hotellet vi boede på. I de værelser der blev lejet ud på timebasis.

Det var på alle måder en helt anden tur end den vi havde planlagt hjemmefra; fyldt med oplevelser vi aldrig havde kunnet forestillet os. Aldrig havde kunne planlægge.

Som den tyske sociolog Hartmut Rosa formulerer det i sin seneste bog, *Det ukontrollerbare* (2019), så kan vi nok planlægge rejsen, men ikke oplevelsen. Den har vi ikke kontrol over og det er nok værd at holde fast i. Særligt i en tid hvor vores trang til at beherske, erobre, instrumentalisere og måle alting i et forsøg på at inddæmme verden - den indre såvel som den ydre - synes at være i høj-sædet og befæste diverse rationaler, fra administrationsgangene til klasserummene.

Men hvad gør denne tendens til at ville vide om, beherske og erobre alt hvad der viser sig nyttigt ved forståelsen af, forventningerne til og praktiseringen af/i skolen? Kan vi overhovedet kontrollere alt? Skal vi kontrollere alt? Og i så fald: hvad gør det ved børnenes og de voksnes oplevelse af skolen - og den verden børnene skal møde og de voksne vise an til? Som Rosa formulerer det: *"Det er (...) som om vi altid og overalt befinder os på vej op ad en rulletrappe, der kører nedad: Hvornår og hvor vi end standser eller stopper op, får vi ikke en fod til jorden i forhold til en højdynamisk omverden, som vi overalt konkurrerer med. Der er ikke mere nogen niche eller en platform, der giver os lov til at stoppe op eller endda sige: "Nu er det nok".*

Men er det ikke netop en opgave for os? At give plads til og mulighed for et kvalificeret "nu er det nok"?

Sune Jon Hansen

Et ord fra formanden

Skole i en Corona-tid

Vi har efterhånden befundet os i en form for undtagelsestilstand ganske længe. Restriktioner fra centralt hold - lempelser og skærpelser - har præget hverdagen på og udenfor skolerne og det har krævet og kræver sit, at finde den rette balance, så vi også får talt om og givet plads til at tale om skolen; givet plads til at dyrke og støtte op om det pædagogiske arbejde, der hver dag går for sig og det formål og fundament det hviler på, tager sit afsæt i og som blev til før der stod corona på dagsordenen.

Vi har nu passeret mere end det første halve år med corona, og med de seneste skærpelser og udmeldinger tyder det umiddelbart ikke på at der er en corona-udløbsdato lige om hjørnet. Det er hårdt og en udfordring for alle og som krisen trækker ud, stiller den også de frie grundskoler overfor et større og større pres. For hvordan holder vi fast i vores særpræg som skoler; i at være et alternativ og et andet bud på at lave skole, når rammerne i så vidt omfang sættes af andre, i et andet (skole-)billede og med et andet sigte.

Vi skal selvfølgelig gøre vores yderste for at leve op til de sundhedsfaglige anbefalinger og retningslinjer, men vi skal samtidig også være opmærksomme på og i LS vil vi fortsat arbejde politisk for, at de frie grundskoler ikke bliver glemt og får så gode forhold som muligt for at drive skole - også, og ikke mindst, under en corona-krise der ser ud til at trække ud. Det gælder økonomiske rammer (kompensationsmuligheder for øget udgiftsniveau), det gælder

strukturelle rammer (tilsyn, prøver, elevtal, 'de almene lovbestemmelser') og det gælder de praktiske rammer (blikket på og forståelsen af hvordan en skole også kan fungere og se ud).

Dét arbejder vi alt sammen på og i denne uge har vi netop, på vores initiativ, afholdt møde med Styrelsen for undervisning og kvalitet (UVM) for at dele konkrete erfaringer og problemstillinger fra skolernes hverdag, som vi har vendt med hinanden på de mange leder zoom-konferencer vi har afholdt i Lilleskolernes Sammenslutning i løbet af det sidste mere end halve år - og som vi også kom omkring på årets Ledertræf.

Sexisme, magt og ordentlig adfærd på dagsordenen

I lyset af den debat, den opmærksomhed, de mange sager og dertilhørende spørgsmål vedrørende, sexisme, magt, usunde kulturer og strukturer der lige nu dukker op mange steder i vores samfund, har vi i Lilleskolernes Sammenslutnings bestyrelse, ligesom man også gør mange andre steder lige nu, taget fat på at diskutere hvordan vi bedst muligt og mest professionelt kan imødekomme, og positionere os i forhold til disse problemstillinger.

Som bestyrelse finder vi det helt centralt, at vi både har blik for at arbejde ind i en klar samværs politik og håndteringsstrategi for og i foreningen, ligesom vi skal støtte op om sekretariatets arbejde med disse spørgsmål, dels i forhold til rådgivning af skolerne i sådanne vanskelige sager,

men også i forhold til at klæde både ledere og bestyrelser på til at kunne arbejde med forebyggelse og håndtering af sådanne komplekse sager ude på skolerne.

Den fortsatte opbygning af sekretariatet

Og så er vi selvfølgelig i bestyrelsen forsat optaget af at støtte op om og sikre gode rammer for vores sekretariat, som vi oplever, er kommet rigtig godt i gang. Stemningen er høj, der er stor aktivitet, der indgås og dyrkes gode samarbejdsrelationer og Lilleskolernes Sammenslutning tager

allerede aktiv del i en lang række fora - politisk såvel som faglige. Desværre rækker coronarestriktionerne helt ind i regionsmøderne, der jo skulle have være afholdt i denne uge, men som nu er aflyst. Vi håber, at vi får mulighed for at mødes med jer i det nye år og fortsætte snakken, hvor vi slap på repræsentantskabet - jeg tror vi er mange, der trænger til at snakke om andet end corona.

Med ønsket om godt helbred til alle,

Jasmin Heide
Formand

Møde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

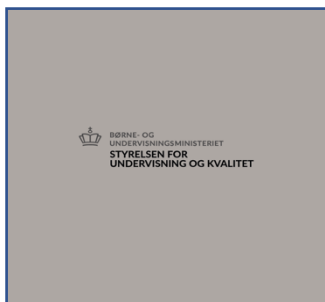
Tirsdag den 10. november havde vi inviteret os selv til møde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Når vi gerne ville mødes, var det for at dele og stille skarpt på de erfaringer man gør sig ude på skolerne - og beskrive nogle af de mange implikationer som anbefalinger/restriktioner, ja corona-pandemien helt generelt, har for og på skolerne. Og så var det også for at få etableret en fælles forståelse af, hvor langt vi er fra en normaltilstand og det vil også sige en fælles forståelse af, hvad det er vi på skolerne i praksis forventes at stå mål med.

Det havde vi nogle gode drøftelser af, hvor vi bl.a. kom omkring det resourceforbrug (den tid og de kræfter) der går ind i at leve op til retningslinjerne - og at det presser skolerne, lederne og de ansatte (og børnene) i forhold til at leve op til de almenne bestemmelser i lovgivningen og samtidig også holde fast i skolens fundament, form og formål.

I drøftelserne kom vi også omkring hvorvidt man kunne forestille sig at arbejde med nogle prioriteringer; nogle snit og værktøjer i arbejdet med at etablere et fælles grundlag for at forstå og gå til skolerne i denne situation. Det vil vi sammen se nærmere på.

Sammenfattende kan vi sige, at vi igen oplevede en stor imødekommenthed og interesse fra STUK's side ift. at få vendt og diskuteret den aktuelle situation - og dens implikationer i og for praksis - fra et pædagogisk og praksisnært perspektiv.

På mødet fik vi også gentaget, hvad der med tiden med corona er blevet mere og mere evident, nemlig at behovet for at se på hvilke konsekvenser det potentielt har for de frie grundskoler i takt med at corona trækker ud. Også det var der lydhørhed overfor og vi fik med mødet lagt nogle trædesten for det fremtidige samarbejde.

KALENDER 2020

Også i Lilleskolernes Sammenslutning har efteråret været præget af COVID-19 og en ærgerlig og alt for lang række af aflysninger af vores arrangementer som konsekvens heraf. Vi nåede netop at få afholdt årets Ledertræf (se *Lilleskolen* nr. 6 for en mere omfattende opsamling) inden myndighederne igen 'strammede tøjlerne', og siden da har vores vurdering været – og det har også været tråden i vores rådgivning – at intentionerne i retningslinjerne såvel som situationen på skolerne ikke var til at afholde større forsamlings i regi af LS. Vi har imidlertid besluttet os for at afholde tre arrangementer i en nedskaleret version og via zoom – udover vores månedlige zoom-konferencer med henholdsvis lederne og skolernes administrative personale.

Det drejer sig om:

Specialpædagogisk træf: Børnene og pædagogikken i en epidemi-tid

En eftermiddag for ansatte på lilleskolerne, der arbejder med/er optagede af specialpædagogisk arbejde, inklusion og tværfaglige relationer. Sammen skal vi se på, diskutere og samle ideer og redskaber til hvordan man indretter pædagogikken i en epidemi-tid? Hvordan arbejder man med inklusion – på afstand? Hvordan tager man hånd om de børn, der er særligt ramt af de mange ændringer skolen og samfundet pt er udsat for? Hvordan etablerer og giver man børnene – særligt de udsatte – en skole-hverdag, de kan være i, have det godt i og have tillid til?

Tid: 19. november, kl. 13.00 – 16.30

Sted: Zoom

Lederiet: Ledere af afstands-dans, smitte og smitterisiko

Ved dette års udgave af *Lederiet* skal vi se nærmere på og samle op på de udfordringer – nye spørgsmål og forventninger og blikke – den daglige ledelse på lilleskolerne står overfor. Hvad har I ledere gjort jer af erfaringer indtil nu – ift. de interne relationer og positioner på skolen (bestyrelse, ansatte, forældre – og børn), hvordan har I etableret og hvordan holder I fast i strukturer, værdier og fundament. Og hvordan passer I på jer selv, så både I og skolen står der, når corona-epidemien engang løsner/slipper sit tag.

Tid: 26. november, kl. 13.00 – 16.00

For: Ledere

Intromøde for nye bestyrelsesmedlemmer

Lilleskolernes Sammenslutning byder velkommen til bestyrelsesarbejdet og giver en introduktion til de opgaver, skolens bestyrelse har, og de vilkår bestyrelsesarbejdet foregår under. Intromødet er tænkt som en håndsrækning til og kvalificering af dig som nyvalgt bestyrelsesmedlem på en lilleskole.

Tid: 8. december, kl. 19.00 – 21.00

Sted: Zoom

For: Bestyrelsesmedlemmer og ledere

Debatten

Velkommen til Debatten. Her bringer vi de indlæg vi modtager fra jer; det kan være indlæg om at lave skole, om hverdagens udfordringer, politiske tiltag og reformer, skole- og uddannelseslandskabet, foreningens arbejde og indsatser, kommentarer til tidligere indlæg, mv. Der er frit slag - det er hvad der ligger jer på sinde. Vi opfordrer til at indlæggene holdes til ca. en sides længde

Redaktionen har modtaget nedenstående indlæg fra Morten May, skoleleder på Byens Skole.

Lilleskolernes stemme i debatten

På september måneds ledertræf opstod en ordveksling mellem Sune (sekretariatsleder i Lilleskolernes Sammenslutning, red.) og mig, som jeg mener fortjener lidt opmærksomhed.

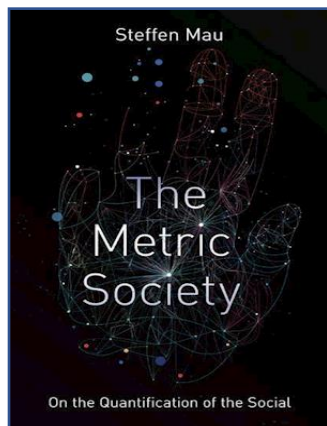
Sune udtrykte det synspunkt, at han ikke skal definere den enkelte skoles normative udgangspunkt. Det er jeg helt enig i. Men udfordringen kommer, hvis man/vi overhovedet ikke kan finde en fælles normativitet, for hvordan skal lilleskolerne så være den tydelige stemme i skoledebatten, hvilket bestyrelsen har udtrykt ønske om at være? Altså hvordan kan man være tydelig, hvis man ikke har et udgangspunkt at iagttage tingene fra?

Det bliver meget konkret, når der refereres til Lene Tanggaard, der flere steder i sine bøger inddrager K.E. Løgstrup og på ledertræffet var en af oplægsholdernes kritiske perspektiver netop Løgstrups analyser af etik. Det kontroversielle i forhold til lilleskolerne er, at Løgstrups frihedsbegreb er det helt modsatte af det frihedsbegreb, der ligger i det vi kalder vores pædagogisk/historiske afsæt. Reformpædagogikken vil frigøre **fra** noget, og vi kan diskutere fra hvad og med hvilke midler, mens Løgstrups udgangspunkt er at gøre **fri til** noget.

Det kan ligne en sproglig detalje, men der er afgørende forskel, og jeg har i et tidligere debatindlæg beskrevet det. Jeg kan her kort sige, at der er et grundlæggende forskelligt menneskesyn bag de to frihedsbegreber. Det første hviler på den dualistiske menneskeforståelse fra den græske tradition, hvor mennesket guddommelige kerne er begrænset af det jordiske hylster, som det skal **frigøres fra** for at realisere sig. Løgstrups udgangspunkt er det kristne, hvor der intet guddommeligt er i det menneskelige, og din realisering sker i forhold til medmennesket, som gud sætter dig **fri til** at tjene.

Som sagt: Jeg undres. Det kan være at modsætninger kan give mening for og berige den enkelte, men at blive en tydelig stemme som forening, og rumme så store principielle forskelle har jeg svært ved at se for mig. I hvert fald hvis det skal handle om pædagogik. Men det kan selvfølgelig være min begrænsning.

Det kvantificerede menneske, *a new normal*?

De nationale testresultater er netop igen blevet offentliggjort og de fordømte børn bliver ifølge testene hverken bedre til at læse eller til matematik. Vi har nationale tests, PISA, TALIS og hvad nu alle de internationale målinger af skolepraksisser hedder. For ikke at nævne alle de målinger af den helt nære og personlige (u)foldkommenhed, som ny teknologi har muliggjort. Og lige lidt hjælper det. Eller rettere...

Steffen Mau (professor i makrosociologi ved Humboldt Universitet i Berlin) udgav sidste år *The Metric Society*, hvori han beskriver og problematiserer den kvantificering, vi iflg. Mau alle er vidner til - og forsøgskaniner for i disse år.

Det er som sådan ikke nyt, at vi måler og sammenligner os med andre, men Mau påpeger, at værktøjerne og intensiteten er forandrede - ikke mindst idet at det i højere grad er blevet sådan, at det er os selv vi konkurrerer med i dag. Selvmonitorering har etableret sig som *a new normal* (pardon my 'nydansk'): du skal have styr på dig selv og det i et omfang, så der konstant er noget (nyt) at holde styr på: kosten, vægten, søvnen, glæden, trivslen, etc. Og der er efterhånden et hav af apps til 'støtte op om (selv-)projektet'.

Steffen Mau peger i *The Metric Society* på, at denne udvikling kobler sig på og forstærker en individualisering i og af samfundet. Enhver afvigelse fra den objektive norm bliver et personligt problem - uanset at der kan være nok så gode grunde. Du skal have styr på dig selv - og du skal kunne dokumentere det. På den

måde bliver mennesket iflg. Mau på samme tid både reduceret til 'det mål- og kvantificerbare' såvel som transparent og delbart. Det 'transparente' refererer til, at data om ens krop bliver synlige og tilgængelige for andre, mens det 'delte' refererer til, at man sammenligner sine data med andres for at sammenligne sin præstation med deres. Tal og målinger giver nemlig kun mening, hvis man har noget at sammenligne med.

Problemet med alle disse målinger er, at vi med den stigende kvantificering iflg. Mau mister frihed. For når alt måles, handler vi ikke længere uafhængigt og selvstændigt, men netop ud fra måleparametre, som er prædefinerede. Det gælder på mikro- såvel som makroniveau og er drevet af de samme tendenser og den samme teknologi. Ranglister over skolernes *performance* indbyder til den samme konkurrence som fitness-apps og ser ud til at føre til den samme konsekvens: at vi agerer på baggrund af nogle særlige måleparametre fremfor at gøre og diskutere det vi som individer og institutioner finder rigtig(s)t.

Er dét netop ikke en kontinuerlig opgave for skoler som vores, så vi går med åbne øjne ind i og kan levere kvalificerede og levende (mod)svar til de 'naturlige konsekvenser' af at data ser ud til at styre vores adfærd i en bestemt retning - og altså potentielt installerer nogle (pædagogiske) rationaler, som har deres afsæt i det kvantificerbare. Og altså ikke nødvendigvis har sit afsæt i det pædagogiske arbejde skolen står på - og står ved.

Dialogmøde: BUPL og Aftaleenhedens medlemsskoler

Torsdag den 5. november afholdt BUPL og Aftaleenheden (enhed bestående af repræsentanter for skoleforeningerne, der forhandler OK med BUPL, HK og 3F) to dialogmøder med deltagelse af TR og ledelse fra en lang række skoler. Dialogmødet indgik/indgår som del af forberedelserne til overenskomstforhandlinger 2021 og gav mulighed for at få bragt perspektiver og ønsker til en kommende overenskomst frem. Og der blev givet gode input til de forhandlinger der ligger foran os - om de rammer for at arbejde med gode relationer og et stærkt pædagogisk afsæt som på sæt og vis udgør den fælles røde tråd. Det gjaldt både hvad angår mulige forhindringer og u hensigtsmæssigheder såvel som de overordnede rammer med afsæt i de enkelte forhold ude på skolerne. Gennemgående fyldte et ønske om at få indbygget muligheden for lokalt at kunne anvende overenskomsten som en tilbagefaldsaftale, således man selv ude på skolerne kan lave en aftale, der er bedre for medarbejderne både med hensyn til opgaver, løn og arbejdstid - altså en måde/mulighed for at kunne ligestille pædagoger med lærere uden at skulle lave to ansættelser for de kombinationsansatte.

Ny undersøgelse af elevernes læse- og regneevner

Den seneste opgørelse af de nationale test viser, at det hverken går fremad med læsefærdighederne og matematikken. I alle fald ikke iflg. test-systemet, de nationale test, der måler tingenes tilstand. Tendensen ift. læsefærdigheder er generelt faldende over de seneste år, imens den indenfor matematik er mere svingende fra år til år - og i år altså stagnerende. Der er altid grund til at stille spørgsmål til både det politiske grundlag for de nationale test såvel som det videnskabelige. Måske det også er tid til at stille spørgsmål, som det Brian Degn Mårtensson formulerer i et indlæg på FB: "Hvad har implementeringen, inklusive information, rådgivning og følgeforskning, af folkeskolereformen kostet staten og hvad er udbyttet ift. de opstillede mål". Man kunne også, for at bringe det lidt ned i børnehøjde spørge: hvad er det for et pædagogisk arbejde, hvad er det for en form for undervisning, hvilke rammer og ressourcer og hvilke forestillinger omkring og indstillinger til dansk og matematik der lægger bag dette?

I kan læse mere om resultaterne her: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2020/nov/201104-resultater-fra-de-nationale-test-i-skoleaaret-2019-2020>

KALENDER 2020/2021

2020

19. november

Specialpædagogisk træf

26. november

Lederiet

8. december

Intromøde for nye bestyrelsesmedlemmer

2021

Lederinternat

10.-11. februar

Lilleskolernes Parlament

11.-12. marts

Repræsentantskab

16.-17. april